

ret behandlet af kommunaltilsynet, førend den kommer til ombudsmanden.

Ophævelsen af begrænsningen af ombudsmandens kontrol med den samlede kommunalbestyrelse skyldes flere forhold.

Først og fremmest synes det vanskeligt at begrunde de gældende regler, hvorefter der er en forskel i ombudsmandens stilling i forhold til på den ene side kommunalbestyrelsen og på den anden side økonomiudvalget og de stående udvalg. Der er tale om kollegiale organer nedsat af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, og henlæggelsen af opgaver til udvalg er alene begrundet i hensynet til en praktisk arbejdsdeling og -tilrettelæggelse. Hertil kommer, at sagers behandling i kommunalbestyrelsen kan bero på tilfældigheder (f.eks. et udvalgsmedlems standning af en udvalgsbeslutning med krav om forelæggelse i kommunalbestyrelsen) eller på lokale traditioner.

Det kan desuden synes mindre rimeligt, at sager, hvor en kommunalbestyrelse (eventuelt helt formelt) har truffet afgørelse, ikke umiddelbart er undergivet ombudsmanden, mens det modsatte gælder, når en sag er afgjort af udvalg eller administration i henhold til så detaljerede retningslinjer fastlagt af kommunalbestyrelsen, at afgørelsen alene er en ren eksekvering.

Endelig vil den nu indførte adgang til helt at undlade at nedsætte stående udvalg, jf. den kommunale styrelseslovs § 65 a, kunne medføre, at flere sager end tidligere forelægges for kommunalbestyrelsen med den konsekvens, at ombudsmandens kompetence – utilsigtet – indskrænkes.

2°. Udvidelsen af ombudsmandens indseende til at omfatte også kommunerne medfører ikke ændring af princippet i den gældende ombudsmandslovs § 6, stk. 3, der er videreført uændret i lovforslagets § 14.

Reglen er udtryk for et alment accepteret princip, nemlig at konflikter mellem forvaltningen og en borger bør søges løst inden for forvaltningen, førend der gribes til andre udveje, og reglen bør opretholdes også over for kommunerne. Hvor der er hjemmel til administrativ rekurs af kommunale forvaltningsakter, skal rekursen være udnyttet, førend ombudsmanden kan behandle en klage.

Hvor en statslig myndighed, herunder det kommunale tilsyn, har behandlet en kommunal afgørelse, uden at der er tale om en rekurs, kan der klages til ombudsmanden over den statslige myndighed. Ombudsmanden kan også tage stilling til den underliggende kommunale afgørelse. Det forudsættes, at ombudsmanden ikke behandler en sag, som en statslig myndighed har taget op til undersøgelse, men at han

afventer tilsynsmyndighedens færdigbehandling af sagen. Se i øvrigt betænkningen side 75-81.

3°. En udvidelse af ombudsmandens indseende til også at omfatte kommunalforvaltningens forvaltningsakter betyder, at disse forvaltningsakter vil blive bedømt på grundlag af gældende ret samt god forvaltningsskik, se nærmere betænkningen side 81-83, jf. side 41-64 samt bemærkningerne til lovforslagets § 21.

Konsekvensen heraf er imidlertid ikke uden videre, at ombudsmandens bedømmelse vil få samme udfald, hvad enten forvaltningsakten er udstedt af den sædvanlige hierarkiske statsforvaltning eller af et kommunalt organ.

Ombudsmandens senere beretninger viser, at regler og retsgrundsætninger om sagsbehandlingen, altså forvaltningsprocessuelle regler, spiller en meget stor rolle som grundlag for ombudsmandens bedømmelse af forvaltningsakter. Der er grund til at tro, at dette også vil gælde, hvis ombudsmandens indseende udvides til også at omfatte kommunerne. Heri er imidlertid intet overraskende. Forvaltningsloven gælder jo også for kommunerne.

Derimod bør man kunne vente, at bedømmelsen af de hjemmelsspørgsmål, der har forbindelse med det administrative skøn, vil blive præget af, at beslutningen om udstedelse af en skønsmæssig forvaltningsakt er truffet af et kollegium, der er politisk sammensat og derfor repræsenterer forskellige synspunkter og interesser, der naturligvis kan influere på udfaldet.

Det er særlig åbenbart, når bedømmelsen angår afvejningen mellem de lovlige hensyn eller kriterier. Den afvejning i de kommunalpolitiske organer mellem lovlige byplanmæssige, trafikmæssige og økonomiske forhold samt nabohensyn og lignende, der har været bestemmende for en lokalplans indhold, for en byggeretlig dispensation eller for tilladelse til i en eller anden forstand miljøbelastende virksomhed, bør ombudsmanden ikke prøve. Ombudsmanden må naturligvis acceptere, at afvejningen kan falde forskelligt ud i forskellige kommuner bestemt af lokale og lokalpolitiske forhold. Heri er intet nyt. Hvor ombudsmanden allerede efter gældende ret – via rekursmyndigheden eller tilsynsmyndigheden – bedømmer beslutninger truffet af kommunalpolitiske organer, prøves den afvejning, som politikerne har foretaget mellem lovlige hensyn, ikke, jf. side 82 i ombudsmandslovudvalgets betænkning.

Den politiske sammensætning kan tillige præge bedømmelsen af, om et hensyn eller et kriterium overhovedet er lovligt. Hvis en eller anden vurderingspræmis er væsentlig for brudfladerne i den poli-